

เอกสารคำแนะนำทางวิชาการ ฉบับที่ ๑ ประจำเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖

คำแนะนำเรื่อง มวนลำไย

ระวางการระบาดของมวนลำไย

มวนลำไย เป็นศัตรูที่สำคัญของลำไยทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัย อาศัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากยอดอ่อน ช่อดอก และช่อผล ทำให้ยอดเหี่ยว ผลร่วง ผลผลิตลดลงและไม่ได้คุณภาพ ที่ข้างลำตัวส่วนปลายสุดของท้อง มีต่อมสกัดน้ำเหลวไว้ต่อสู้ศัตรู ของเหลวนี้มีกลิ่นเหม็นและเป็นพิษ มวนจะปล่อยน้ำพิษดังกล่าวออกมาเมื่อได้รับการรบกวน ถ้าของเหลวถูกผิวหนังจะมีอาการปวดแสบปวดร้อนทันที ทำให้บริเวณนั้นมีสีน้ำตาลไหม้ บางรายที่แพ้มากผิวหนังจะพองและลอกหลุดไป ของเหลวนี้ทำให้ผิวเปลือกลำไยมีสีคล้ำซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในการส่งออก พบมวนลำไยตลอดทั้งปีในแหล่งปลูกลำไยและลิ้นจี่ การระบาดพบเป็นประจำทุกปีในช่วงลำไยและลิ้นจี่ออกดอกติดผล แต่จะพบปริมาณสูงสุด ๒ ระยะ คือ ระยะแรกเป็นมวนที่อยู่ข้ามฤดู พบในเดือนกุมภาพันธ์และ มีนาคม เป็นช่วงที่มวนมารวมกลุ่มจับคู่ผสมพันธุ์และวางไข่ ระยะหลังเป็นมวนรุ่นใหม่พบปริมาณสูงสุดในเดือน กรกฎาคม และสิงหาคม จำนวนไข่สูงสุดในเดือนมีนาคม ส่วนตัวอ่อนพบปริมาณสูงสุดในเดือนมีนาคม เมษายน และกรกฎาคมศัตรูธรรมชาติในสภาพธรรมชาติ พบศัตรูธรรมชาติของมวนลำไยหลายชนิด เช่น แตนเบียนไข่ *Anastatus sp.nr. japonicas* ทำลายไข่ของมวนลำไย แตนเบียนไข่ *Ooencyrtus phongi* ทำลายไข่ของมวนลำไยและเชื้อรา *Paecilomyces lilacinus* ทำลายตัวอ่อนและตัวเต็มวัยของมวนลำไย นอกจากนั้นยังมีมดแดง เป็นตัวห้ำกัดกินตัวอ่อนมวนลำไย วัย ๑ และวัย ๒

การป้องกันกำจัด

๑. โดยวิธีจับตัวเต็มวัย ตัวอ่อน และไข่ ทำลายเสีย ในเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ มวนเริ่มจับกลุ่มและผสมพันธุ์อยู่ต้นใดต้นหนึ่งของลำไยและเป็นเวลาที่มวนลำไยว่องไวมาก ให้เขย่ากิ่งในเวลาเช้ามีมวนจะทิ้งตัวตกลงมาให้เก็บรวบรวมทำลายเสีย ส่วนไข่มวนลำไยมีขนาดใหญ่อยู่เป็นกลุ่มมองเห็นได้ง่าย

๒. ควรตัดแต่งกิ่ง เพื่อไม่ให้ใบหนาที่บังจนเกินไปเพราะจะเป็นที่หลบซ่อนและพักอาศัยของตัวเต็มวัยเพื่ออยู่ข้ามฤดู

๓. การใช้สารฆ่าแมลงพ่นก่อนลิ้นจี่และลำไยออกดอก ในเดือนธันวาคม สารฆ่าแมลงที่ใช้ได้ผล ได้แก่ carbaryl (๘๕% WP) อัตรา ๔๕-๖๐ กรัมหรือ lambda cyhalothrin (๒.๕% EC) อัตรา ๑๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

***การพ่นสารฆ่าแมลงควรหลีกเลี่ยงในช่วงที่ดอกลำไยและลั่นจี่บาน เพื่อลดอันตรายที่เกิดขึ้นกับผึ้ง และควรงดพ่นในช่วงที่มีการปล่อยแตนเบียนไข่ หรือเมื่อสำรวจพบว่า ไข่มวนลำไยถูกแตนเบียนทำลายในปริมาณสูง (ไข่มวนลำไยเปลี่ยนเป็นสีดำ)

แหล่งที่มา : ข้อมูล/ภาพ สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร

รวบรวมโดย : นายธราทิพย์ ปาณะระ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๖ จังหวัดเชียงใหม่

กรมส่งเสริมการเกษตร โทรศัพท์ ๐ ๕๓๙๐ ๘๖๕๐